

Q&A webinar Think Big, Act Small: een oproep voor de Nederlandse watersector

Vragen voor Ben

Ben, je formuleert de oplossing in technologie, regels en gedrag. De geschiedenis leert dat gedrag en technologie niet vrijwillig en uit zichzelf de meest toekomstbestendige keuzes maken. Valt het niet allemaal samen met regelgeving? En zo ja, hoe zorg je er internationaal voor dat bijvoorbeeld technologische ontwikkeling zich enkel richt op duurzaamheid in plaats van korte termijn winsten?

Antwoord: Goeie vraag, die niet eenvoudig is te beantwoorden. Juist over die regels (de internationale rechtsorde) is veel discussie ontstaan. Als ik het simpel moet benoemen: de G7 (en daarmee de EU) versus de BRICS (en nu dus BRICS+). Gaan we voor liberale, westerse normen (vrijheid van meningsuiting, mensenrechten, bescherming van yet individu), of is dat, zoals RUS en CHI dat voortdurend betogen, een westers verzinsel dat leidt maatschappelijk verderf, waarvoor zijn een (wat repressief) alternatief bieden. Het VN-handvest zou een goede start zijn, maar is door gedrag van een groeiend aantal landen aan erosie onderhevig. Mijn oplossing zou zijn om een rechtsorde op te bouwen die niet kijkt naar 'waarden', maar naar 'duurzaamheid'. We hebben allemaal 1 ding gemeen en dat is dat we deze planeet nodig hebben om te overleven. Laten we daar eens aan beginnen. En als we die regels hebben, dan gelden ze voor iedereen. Ook voor grote bedrijven. Het probleem van de neo-liberale ontwikkelingen in de laatste 30 jaar is niet eens zozeer dat ze bestaan, maar dat er een onbalans is ontstaan tussen lusten en lasten. Ruimte tot ontwikkeling MOET gepaard gaan met verplichting verantwoordelijkheid te nemen en tonen.

Maar hoe dan: internationaal door blijven gaan met najagen van de SDG's, verdragen sluiten, maar insteken op gedeeld duurzaamheid en niet op verschillen in waarden. En ook nationaal elkaar veel meer vinden.

Ben, hoe zie jij het maatschappelijk vraagstuk om van risico mijden naar gedragsverandering om te leren omgaan met de veranderende omstandigheden, zoals bijvoorbeeld leren omgaan met waterschaarste?

Antwoord: Dit vraagt iets van alles en iedereen. We moeten de belangrijke zaken definiëren (duurzame en weerbare maatschappij op basis van individuele ontplooiing in combinatie met solidariteit bijvoorbeeld). En dan grote doelstellingen definiëren. Dan organisaties op in staat stellen om die doelen te bereiken (effectiviteit), waarbij we af en toe mislukken accepteren (en niet meteen de schuldige gaan zoeken), lessen delen. Het ambtelijk apparaat zal moeten switchen van minister uit die wind houden (geen ongevallen, geen kostenoverschrijdingen, is efficiëntie en risicomijding) naar doelen definiëren en organisaties in staat stellen daar iets mee te

doen. Snel besluiten levert dan meer op dan ellenlange trajecten onder het mom van vermeende zorgvuldigheid.

Vragen voor René

Onderzoek Coastar wordt steeds actueler!!! Maar kan ook in de stad met regenwater infiltratie. Zo hou je lokaal water vast om tijdens droge periodes te kunnen hergebruiken! Urban Waterbuffers!

Antwoord: Klopt, razend interessant project en voorbeeld dat veel meer waterschappen in het westen en noorden zouden moeten volgen: gaat verzilting, verzakking en verdroging tegen en houdt overtollig regenwater beschikbaar als appeltje voor de dorst.

IJsselmeer gebied heeft ook zo'n functie

Antwoord: Het IJsselmeer heet niet voor niets onze 'Nationale Regenton'. In mijn boek pleit ik voor regionale regentonnen, zoals in meren en kanalen. Wist je dat er in Nederland 6500 kilometer kanalen ligt, waarvan 40% niet meer wordt bevaren?

Hoe groot is zo'n waterhouderij ongeveer qua oppervlak? Want een groot probleem is toch de schaarste aan ruimte in NL

Antwoord: Enkele hectaren, kan 27.000 m³ water in. Het klopt dat 100 waterhouderijen ruimte vreten, maar bedenk dat ze een dubbelfunctie hebben: recreatie, visvijver, biodiversiteit, mogelijk energiewinning.

Een waterhouderij hoeft niet altijd de vorm van een waterplas te hebben. In Zeeland werken agrariërs samen aan een waterhouderij, in coöperatief verband kunnen de laagste gronden worden vernat om water vast te houden. Dat is iets anders dan grote recreatieplassen graven op de hoge zandgronden die ook weer een verdrogend effect hebben.

Antwoord: klopt, een waterhouderij kan in mijn beeld in elk gebied een andere functie (s) hebben. De zandgronden vragen iets anders dan zompig Zuid-Holland.

René, niet altijd is meer oppervlaktewater een oplossing. Er ontstaat dan ook meer verdamping. Moeten we niet juist meer opslag in de bodem doen?

Antwoord: Natuurlijk! Sterker nog, ik vind dat boeren en grootverbruikers elk jaar in de winter precies de hoeveelheid water die ze onttrekken van diep en ondiep grondwater moeten terugpompen. Grondwaterbalans moet nul zijn!

Water vasthouden - infiltreren moet je op verschillende van nature logische plaatsen in het landschap doen, zie de resultaten van interreg 2 zeeën project PROWATER - <https://www.brabantsedelta.nl/interreg-prowater>

Antwoord: Inderdaad, zoek de beste plekken! Pak er oude kaarten bij. Zie in mijn slothoofdstuk 8 een uitgebreide strategie.

Water vasthouden is erg belangrijk. Oplossingen zijn afhankelijk van gebied: landelijk of stedelijk. Mooi voorbeeld is Cromvlietpark in Den Haag met ondergrondse opvang die ook bijdraagt aan sociale klimaat in de wijk. Zou goed zijn als bij alle aanleg/groot onderhoud van wegen waterbuffers direct worden meegenomen in ontwerp

Antwoord: 100% mee eens! Bij elke renovatie/herstructurering van wijken zou 'water moeten mee lopen'. Gebeurt gelukkig al veel meer dan voorheen, maar kan nog een tandje bij. Sociale aspect is evident punt.

In Baku Azerbaidjan is de waterhouderij 1 van de best beveiligde meren die ik ooit gezien heb met 3 hekken om elkaar en wachttorens. Googlemaps maar eens ten noordwesten van Baku, daar hebben ze het belang al door van waterhouderijen.

Antwoord: Dit voorbeeld ken ik niet, maar mijn boek heet niet voor niets 'Nederland Droogteland' 😊

Hoe kunnen we klimaat maatregelen de urgentie geven die het nodig heeft zodat we de kosten beter kunnen verantwoorden en business case discussies kunnen uitsluiten? WWW.fieldfactors.com

Antwoord: Politiek lef en rechte ruggen bij bestuurders. Visie. Toekomstdenken in plaats van brandjes blussen.

Als je substantieel meer water vasthoudt, laat infiltreren en vertraagd afvoert, dan herstelt grondwater zich en hoef je ook minder te onttrekken in droge perioden. De logica van Moeder Natuur is in beginsel heel eenvoudig, nu nog in de praktijk brengen. Dan kom je wel in gesprek met diverse water- en bodemgebruikers: daar heb je dus een goed begeleid gebiedsproces voor nodig. Daarbij is het belangrijk dat we minder leren focussen op het individueel belang maar weer meer kijken naar het collectief belang en op basis daarvan afspraken maken voor collectief beheer (andere mindset)

Antwoord: Precies dit is volgens mij wat er op het spel staat in de regionale uitwerkingen van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. Het proces leidt helaas vertraging op door de politieke ontwikkelingen (landelijk en regionaal)

Act small is voor dit onderwerp ook: tegelswappen in je tuin, regenwater benutten

Antwoord: Precies! Het waterbewustzijn begint onder de douche, en in je (gevel)tuin

Publieke nut is het bestaansrecht van een commerciële partij, daarvan moeten ze bewust worden.

Antwoord: Projectontwikkelaars zijn hier al meer mee bezig, zie bv de activiteiten het platform Klimaatneutraal en Natuurinclusief Bouwen: www.kanbouwen.nl